

Péter Zsombor

Corpus Christi

Jan Komasa filmjéről

A lengyel film virágkorát éli. Európán kívül is rendre elismerik a kortárs alkotóikat, akik közül az Idával 2013-ban Oscar-díjat nyert Pawel Pawlikowski a legnagyobb név. A 39 esztendőes Jan Komasa, ha még nem számít is akkora sztárnak, a Corpus Christivel mindenképp bizonyította, hogy az öreg kontinens legtehetségesebb rendezőinek sorát erősíti.

Daniel (szerepében Bartosz Bielenia szenzációkat alakít) sötét múlttal rendelkezik, ám jó magaviselete miatt hamarabb kiengedik a javítóintézetből. Egy a várostól távoli fűrészmalomban lehetőséget kap, hogy tisztességes munkát végezzen, ő azonban a helytől nem messze fekvő falu felé veszi az irányt. A vallásos fiú papnak adja ki magát, és szeretne beilleszkedni a község életébe. A múlt elől azonban nem könnyű elfutni.

Komasa rögtön a prologusban bemutatja, hogy nem klasszikus műfajú filmmel lesz dolgunk. Ebben a történetben benne volt egy kedves, tanulságos tanmese, vagy épp egy könnyed vígjáték lehetősége, a rendező mégis inkább egy hiteles zsánerhibridet alkotott. A bűn és bűnhődés komor lélektanára épülő fő szál mellett személyes drámák, társadalmi és vallási témák, illetve a fekete humor fordulatai is előkerülnek.

Daniel kezdetben szimpla improvizációnak hat, teológiai ismeretei csekélyek, ám helyén van a szíve, szeretne jól cselekedni, még ha valódi önmagát nem is tudja teljes mértékben elnyomni. A szituáció pikánságát az szolgálja, hogy erre nincs is szükség, mert bár lexikális tudása véges, élettapasztalatával képes ezt kompenzálni. Tisztában van a bűn állomásaival, a lelki sebek okozta traumával, így szavai nem üres fecsegésnek vagy képmutató prédikációnak hatnak.

A cselekmény persze nem csak rá koncentrál; betekinthetünk az egész közösség életébe. A falu mindennapjait egy baleset árnyékolja be, mely párhuzamba állítható Daniel új helyzetével. A tagadásba burkolózás, a következmények figyelmen kívül hagyása a falubeliek mindegyikének életében megtalálható elem, és mindenki másképp dolgozza fel a sérelmeit.

Komasa húsbavágóan szembesíti a nézőt a nyers valósággal, és tesz fel kényes kérdéseket. Bírálhatjuk-e a fals papot, aki igazságot szeretne a baleset ügyében? Megróhatjuk-e a gyászoló anyát, akinek meg sem fordul a fejében, hogy a gyermeke ittas állapotban ült a volán mögé? A rendező nem tör pálcat senki feje fölött, helyette minket állít válaszút elé, és a megoldás cseppet sem kellemes. A Corpus Christi legnagyobb ereje ezekben a kérdésekben s a belőlük fakadó kettősségben rejlik. Daniel önmagában is megosztó jellem: egyszerre álszent, mégis hiteles; békés, de erőszakra hajlamos; bűnös, ugyanakkor tisztább sokunknál.

Nem könnyű befogadni Komasa elbeszélői stílusát, üzenetét, műve mégis attól működik, hogy kellően modern, aktuális, ám a cseppet sem szájbarágós. A befejezés talán kicsit hamar érkezik, de metaforának sem utolsó, s nyugodtan felfoghatjuk afféle revelációnak.

A Corpus Christi nem tökéletes darab, mélysége és rétegeltsége miatt mégis szinte kötelező látnivaló. Rengeteg téma és dolog közt egyensúlyozik: az intézményes vallás merevségétől kezdve a hittel, a hatalommal való szembenálláson át a bűn és feloldozás közti rögzös útig. A film egy hatalmas morális útvesztő a hazugról, aki tud és mer igazat szólni.

Azt már embere válogatja, hogy melyik ösvényt választjuk, s kinek adunk igazat, ha létezik olyan egyáltalán.

